

Stephen Fry

Odiseea

Stephen Fry

Odiseea

Traducere de
Radu Paraschivescu

TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

Redactare:
Florin-Răzvan Mihai

Ilustrații copertă: © Stardust Design Studio/Minted (sea);
© Getty Images; © Shutterstock
Forzaț: © Jesús Sotés

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Gabriela Anghel

Corectură:
Cristina Teodorescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FRY, STEPHEN

Odissea / Stephen Fry ; trad. din lb. engleză de Radu Paraschivescu. - București
: Editura Trei, 2025

Index

ISBN 978-606-40-2619-4

I. Paraschivescu, Radu (trad.)

821.111

Titlul original: *Odyssey*

Autor: Stephen Fry

Copyright © Stephen Fry, 2024

Copyright © Editura Trei, 2025
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-2619-4

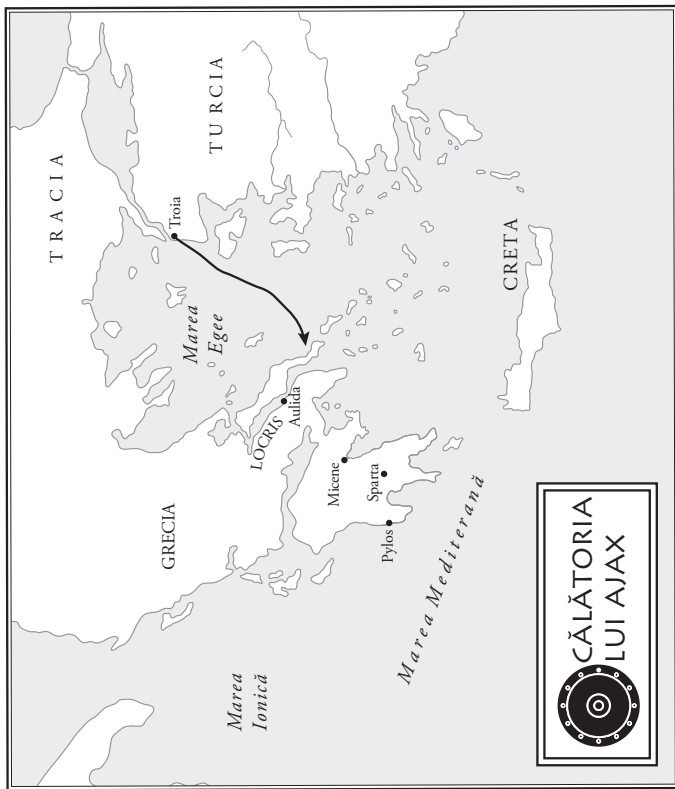
Στους Έλληνες, αρχίους και σύγχρονους
Locuitorilor Greciei, antichi și moderni

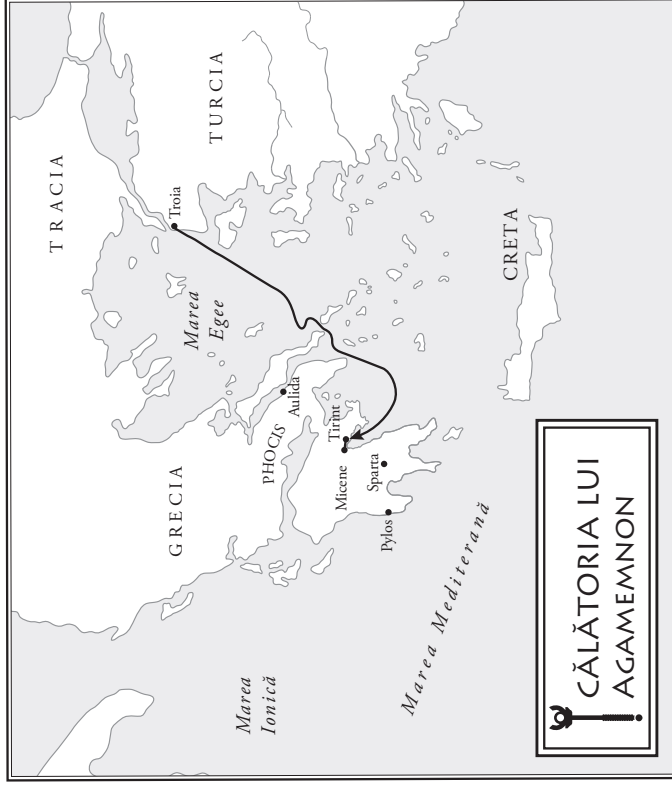
*Tu, marinar din ape rele,
Ca vânătorul pe pământ.*

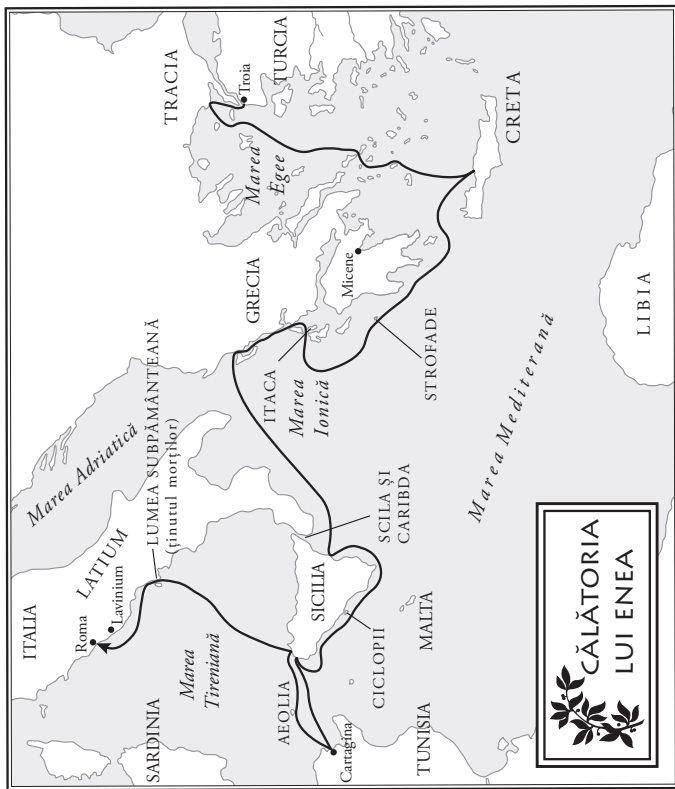
Robert Louis Stevenson, *Recviem*

Cuprins

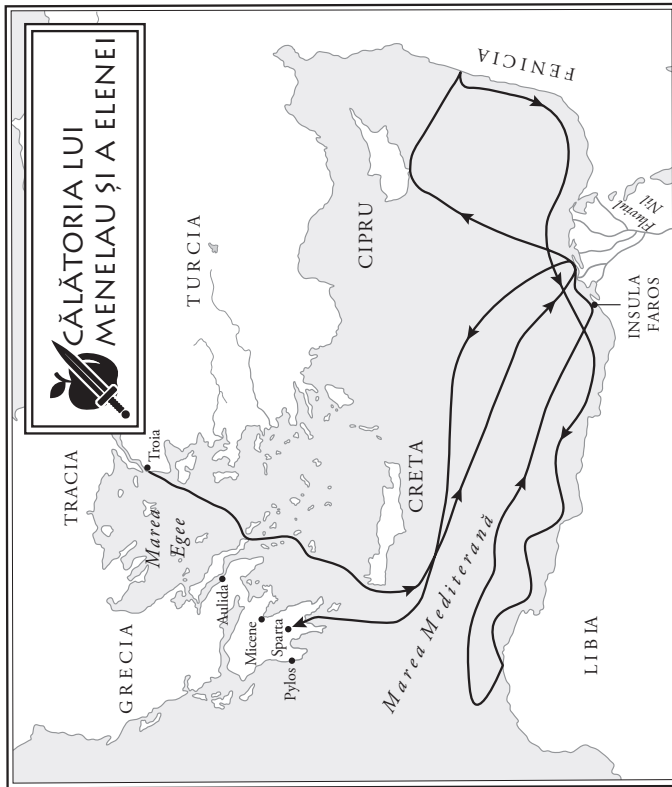
<i>Hărți</i>	11
<i>Itaca</i>	15
Introducere.....	19
Furtuni.....	25
Cartagina.....	57
Regele oamenilor.....	73
Mama și fiul	83
Pe insula lui Calipso.....	125
Copiii blestemați.....	143
Idolul	175
Odiseu: „Un bărbat care a văzut multă suferință“	189
Circe	227
În Itaca	273
Alte aventuri.....	347
<i>Anexă</i>	361
<i>Lista personajelor</i>	371
<i>Divinități grecești și romane</i>	405
<i>Mulțumiri</i>	407
<i>Lista ilustrațiilor</i>	409
<i>Indice</i>	413

CĂLĂTORIA LUI MENELAU ȘI A ELENEI

ITACA

*Când spre Itaca te vei îndrepta,
călătoria roagă-te să țină,
bogată în aventuri, bogată în descoperiri.
Să nu ai teamă de ciclopi, de lestrigoni
Sau de furia lui Poseidon. Nu-i vei întâlni
Pe drum dacă îți vei păstra gândurile la înălțime,
Dacă o emoție rară îți va stăpâni trupul și sufletul.
Nu-i vei întâlni pe ciclopi,
Pe lestrigoni sau pe sălbaticul Poseidon
Dacă nu-i vei purta cu tine-n suflet,
Dacă sufletul nu ți-i va scoate în față.*

*Roagă-te ca drumul să-ți fie lung,
Să ai parte de nenumărate dimineți de vară
în care, cu nespusă plăcere și bucurie,
să te abați în porturi nevăzute până atunci;
să poposești în piețe feniciene
și să le cumperi mărfurile fără seamăn:
corali și perle nepereche, abanos și ambră,
și toate soiurile de parfum încântător.
Să-ți iei câte parfumuri senzuale poți
și-apoi să navighezi spre multele orașe din Eghipt
ca să înveți și iar să-nveți de la savanții lor.*

*Păstrează-ți veșnic Itaca-n miezul minții.
Acolo trebuie s-ajungi până la urmă.
Dar câtuși de puțin să nu ai grabă:
mai bine e să ții ani mulți călătoria
și să ajungi deja bătrân pe insulă,
îmbogățit de toate cele dobândite pe drum,
fără-a te bizui pe bogățiile Itacai.*

*Căci Itaca ți-a dăruit călătoria minunată:
fără ea, nicicând n-ai fi suit la bord.
Acum nimic nu mai are a-ți dăru.*

*Și chiar dacă ți se pare săracă, nu te-a dus de nas;
ai ajuns atât de înțelept și-atât de hârșit la capăt de
drumuri,
încât la sosire vei fi aflat ce-nseamnă Itaca.*

K.P. Kavafis

ΙΘΑΚΗ

Σὰ βγεῖς στὸν πηγαιμὸ γιὰ τὴν Ἰθάκη,
νὰ εὕχῃσαι νᾶναι μακρὺς ὁ δρόμος,
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.
Τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
τὸν θυμωμένο Ποσειδῶνα μὴ φοβᾶσαι,
τέτοια στὸν δρόμο σου ποτέ σου δὲν θὰ βρεῖς,
ἂν μέν' ἡ σκέψις σου ὑψηλή, ἂν ἐκλεκτὴ
συγκίνησις τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα σου ἀγγίζει.
Τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
τὸν ἄγριο Ποσειδῶνα δὲν θὰ συναντήσεις,
ἂν δὲν τοὺς κουθανεῖς μὲς στὴν ψυχὴ σου,
ἂν ἡ ψυχὴ σου δὲν τοὺς στήνει ἔμπρός σου.

Νὰ εὕχῃσαι νᾶναι μακρὺς ὁ δρόμος.
Πολλὰ τὰ καλοκαιρινὰ πρωῒα νὰ εἶναι
ποῦ μὲ τὶ εὐχαρίστηση, μὲ τὶ χαρὰ
θὰ μπαίνεις σὲ λιμένας πρωτοειδωμένους·
νὰ σταματήσεις σ' ἔμπορεῖα Φοινικικά,
καὶ τὲς καλὲς πραγμάτειες ν' ἀποκτήσεις,
σεντέφια καὶ κοράλλια, κεχριμπάρια κ' ἔβενους,
καὶ ἡδονικὰ μυρωδικὰ κάθε λογῆς,
ὅσο μπορείς πιὸ ἀφθονα ἡδονικὰ μυρωδικά·

σὲ πόλεις Αἰγυπτιακὰς πολλὰς νὰ πᾶς,
νὰ μάθεις καὶ νὰ μάθεις ἀπ' τοὺς σπουδασμένους.

Πάντα στὸν νοῦ σου ν'ἄχεις τὴν Ἰθάκη.
Τὸ φθάσιμον ἔκεῖ εἶν' ὁ προορισμός σου.
Ἄλλὰ μὴ βιάζεις τὸ ταξεῖδι διόλου.
Καλλίτερα χρόνια πολλὰ νὰ διαρκέσει·
καὶ γέρος πιά ν' ἄρᾶξεις στὸ νησί,
πλούσιος μὲ ὅσα κέρδισες στὸν δρόμο,
μὴ προσδοκῶντας πλούτη νὰ σὲ δώσει ἡ Ἰθάκη.

Ἡ Ἰθάκη σ' ἔδωσε τ' ὥραῖο ταξεῖδι.
Χωρὶς αὐτὴν δὲν θ' ἄρθαινες στὸν δρόμο.
Ἄλλα δὲν ἔχει νὰ σὲ δώσει πιά.

Κι ἂν πτωχικὴ τὴν βρεῖς, ἡ Ἰθάκη δὲν σὲ γέλασε.
Ἔτσι σοφὸς ποῦ ἔγινες, μὲ τόση πείρα,
ἤδη θὰ τὸ κατάλαβες ἡ Ἰθάκης τί σημαίνουν.

Introducere

Bine ați venit la *Odiseea*. Aceasta este a patra carte din seria cu ajutorul căreia repovestesc miturile grecești. Ca să înțelegeți și să savurați *Odiseea*, vă asigur că nu e nevoie să le fi citit pe precedentele trei — *Mythos*, *Eroii* și *Troia*. Firește, sper să vă îndreptați atenția și asupra lor, sau s-o fi făcut deja, însă povestea Odiseei e de sine stătătoare din toate punctele de vedere.

Acestea fiind spuse, poate că merită să dăm o raită pe la hipodrom înainte să începă cursa, ca să ne familiarizăm cu lumea în care am intrat. Și poate că metoda cea mai bună este să ne gândim la cele trei „Epoci” corespunzătoare primelor trei cărți ale seriei.

Epoca zeilor

Nașterea și ascensiunea zeilor formează prima parte a volumului *Mythos*. După acte violente de uzurpare, douăsprezece entități divine importante se stabilesc pe Muntele Olimp ca să conducă lumea și teritoriile ei. Regele lor este Zeus, tatăl cerului. Aveți o listă a principalilor zei, cu o scurtă prezentare a firii și a răspunderilor fiecăruia, în „Lista personajelor” de la sfârșitul cărții.

Din capul locului, tărâmul de sub ei e populat doar de animale, monștri, nimfe și diverse zeități minore. Cu timpul totuși, Zeus și prietenul lui, titanul Prometeu, ne creează pe *noi*, oamenii, și nu peste multă vreme ne împrăștiem peste tot prin lume.

Zeus și ceilalți olimpieni nu se pot abține să-și bage nasul în problemele noastre, adeseori pedepsind ceea ce li se pare un *hybris* mortal și snob, combinându-se la fel de des, la nivelul cel mai carnal, cu acele ființe omenești care li se par grațioase și atrăgătoare.

Epoca eroilor

Mulți dintre copiii născuți dintr-un părinte muritor și un altul nemuritor ajung să dobândească statutul de semizeu-erou — de exemplu, Perseu, Heracle, Tezeu și Iason. Despre ei se povestește în *Eroii* — figuri curajoase și adeseori complicate, proslăvite îndeosebi pentru expedițiile și duelurile cu monștrii care intimidă și amenință omenirea. Prin victoriile lor împotriva acestor creaturi, lumea devine mai sigură și mai stabilă pentru oameni. În aceeași epocă apar primele cetăți și porturi, comerțul și agricultura.

Pe măsură ce anii trec și civilizația umană se dezvoltă în continuare, relația ei cu nemuritorii se schimbă pe nesimțite. Oamenii își arată supunerea prin rugăciuni și sacrificii făcute zeilor, dar dedică tot mai mult timp și atenție propriilor preocupări. Zeii nu încetează să-și vâre nasul din când în când, însă devin mai prudenți (sau mai plictisiți?) în ceea ce privește reproducerea și